

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора університету
від 24 березня 2025р. № 99 ОД

Інструкція з безпеки життєдіяльності № 126-55
для студентів і співробітників університету

1. Загальні відомості та правила поведінки на території університету

Для запобігання пошкодження здоров'я в університеті слід дотримуватись наступних правил:

- пересуватися між будівлями університету тільки встановленими проходами - пішохідними доріжками або тротуарами;
- пересуваючись територією університету поводитись обережно, особливо взимку, підчас ожеледі, та дивитись під ноги;
- при виході з будинку впевнитись в відсутності транспорту що рухається;
- при пересуванні сходами йти спокійно не бігти, дивитись під ноги та триматись рукою за перила;
- не пересуватися мокрою та слизькою підлогою;
- виконувати вимоги знаків і написів попередження та сигналів безпеки;
- в навчальних та наукових лабораторіях виконувати тільки ту роботу, яка доручена:

- підтримувати порядок та виконувати вимоги гігієни праці;
- вживати їжу тільки в відведених для цього приміщеннях.

В навчальних корпусах, аудиторіях, лабораторіях, навчальних кабінетах та спортивних залах університету існують різноманітні джерела небезпеки які, при деяких обставинах, можуть привести до пошкодження здоров'я:

- електроустаткування;
- небезпечні хімічні речовини;
- іонізуюче та інші види випромінювання;
- частини машин та механізмів, що рухаються та обертаються;
- посудини, які працюють під тиском;
- спортивні прилади і обладнання тощо.

В приміщеннях університету **забороняється**:

- з'являтися в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння
- палити та вживати алкогольні напої;
- користуватися електроопалювальними приладами;
- нюхати та коштувати незнайомі рідини або газ;
- використовувати балончики з сльозогінним або нервово-паралітичним газом.
- приносити в приміщення університету піротехнічні вироби, хімічні речовини, ртутні прилади;

- брати в руки речі (пакети, сумки, тощо) невідомого походження;
- при наявності запаху газу вмикати електроустаткування;
- залишати без догляду, навіть на короткий час, включені газо- та електро-прилади;
- заходити до приміщень, які позначені знаком радіаційної небезпеки;
- вішати верхній одяг або особисті речі на обладнання;
- відчиняти вікна, сідати та ставати на підвіконня;
- гойдатися на стільці (перш ніж сідати слід переконатись в його справності).

2. Вимоги пожежної та електробезпеки

При виникненні пожежі на території університету необхідно дотримуватися таких правил:

- негайно евакуювати людей з приміщення і повідомити адміністрацію та службу пожежної охорони університету за номером 707-62-18, а за його територією за телефоном 101 або службу порятунку за телефоном 112;
- негайно зачинити двері та вікна приміщення, в якому виникла пожежа для запобігання поширення вогню і доступу повітря в приміщення;
- до прибуття пожежної охорони приступити до гасіння первинними засобами пожежогасіння після попереднього знеструмлення електроустаткування;
- у разі невдалого гасіння негайно залишити приміщення та очікувати на допомогу;
- евакуювати людей з суміжних приміщень;
- покидати будівлю, де виникла пожежа, необхідно сходами і коридорами що не задимлюються;
- якщо спалахнув одяг, волосся, не бігти, закрити палаючий одяг або волосся щільною тканиною, ковдрою тощо, або залити водою.

Забороняється:

- електроустаткування та хімічні рідини гасити водою;
- користуватись ліфтами.

Для запобігання виникненню пожежі та враження електрострумом при експлуатації електричних приладів та електромереж слід дотримуватись таких правил електробезпеки:

- не торкатися вологими руками електроустаткування та не витирати його мокрим ганчір'ям ;
- не торкатися одночасно діючого електроустаткування та металевих конструкцій, що заземлені(труби водопроводу, опалювання, і тощо);
- не користуватися несправними вимикачами, розетками, електричними приладами з пошкодженими проводами й пошкодженою ізоляцією;
- не з'єднувати проводи скручуванням або зав'язувати їх у вузли.

Категорично забороняється:

- висмикувати вилку з розетки за шнур;
- накривати та залишати без нагляду ввімкнені електроприлади;
- користуватися саморобними електроприладами.

У разі пошкодження ізоляції, несправності електроприладу, наявності обірваних електричних дротів, звертатися до безпосереднього керівника.

3. Правила поведінки на вулиці

Необхідно дотримуватись наступних правил:

- на вулиці пересуватися тротуарами;
- обходити кришки люків;
- триматися подалі від будинків (ближче до середини тротуару з метою запобігання травмування речами, що можуть викидатися з вікон та талими бурульками);
- в ожеледицю слід одягати зручне, неслизьке взуття та підчас пересування не тримати руки в кишенях;
- триматись за поручні, ступаючи обмерзлими сходами;
- переходити вулицю тільки на зелений сигнал світлофора, а вразі відсутності світлофора, подивитися ліворуч і, переконавшись в тому що транспорту нема, рухатись до середини дороги, зупинитись, подивитись праворуч та, переконавшись в тому що відсутній транспортний засіб, продовжити рух до тротуару;
- користуватися підземним переходом, якщо він є;
- не ходити поряд із проїжджою частиною;
- пішоходи, які не встигли закінчити перехід, повинні зупинитись на островцях безпеки або на лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків та можуть продовжувати перехід тільки переконавшись в безпеці подальшого руху.

4. Правила поведінки підчас пересування на транспорті**4.1. Правила безпеки на залізничному транспорті:**

- не відчиняти зовнішні двері;
- не стояти на підніжці;
- не виглядати з вікон;
- не перевозити вибухових та легкозаймистих речовин;
- не зривати без необхідності стоп-кран;
- не залишати на столі у вагоні скляний посуд, гострі предмети які можуть нанести вам поранення при екстреному гальмуванні;
- не залишати своє місце до повної зупинки потяга;
- не підходьте ближче 5 м до полотна залізної колії, рухаючись вздовж неї;
- не біжить по перону уздовж потяга, який рухається;
- не здійснюйте посадку та висадку з вагона до повної його зупинки;
- не переходьте залізничну колію у не встановлених місцях;

- при переході через колії не підлазьте під вагони та не перелазьте через автозчеплення;
- перед переходом через залізничні колії спочатку треба упевнитися у відсутності потяга, який рухається;
- при наближенні потяга його треба пропустити та, упевнившись у відсутності потяга на сусідніх коліях, продовжувати свій рух;

Забороняється:

- *залазити на дахи вагонів;*
- *зіскакувати з підніжок та заскакувати на них під час руху потягу.*

4.2. Правила безпеки в громадському транспорті:

- не притуляйтеся до дверей, уникайте поїздки на сходах;
- не засинайте, по можливості, під час руху;
- тримайтеся під час руху за поручні, щоб не одержати травму при різкому гальмуванні або маневрі.

5. Безпека на відпочинку

5.1. Правила безпечної поведінки на воді.

Нещасні випадки найчастіше трапляються при порушенні заходів безпеки на воді.

При купанні треба дотримуватися наступних:

- кращий час для купання вранці або ввечері, коли сонце гріє, але немає небезпеки перегрівання.
- у холодній перебувати небезпечно, температура води повинна бути не нижче + 17- + 19°C,;
- не перебувати у воді більше 20 хвилин, причому цей час повинен збільшуватися поступово, починаючи з 3-5 хвилин;
- не входьте та не пірнайте у воду в стані алкогольного сп'яніння або після тривалого перебування на сонці;
- купатися належить тільки на обладнаних пляжах;
- у воду заходьте обережно;
- не пірнайте в незнайомих, спеціально не обладнаних місцях;
- не запливайте за буї;
- якщо вас захопило течією, не намагайтеся з нею боротися (пливіть вниз за течією, поступово, під невеличким кутом, наближаючись до берега);
- не розгублюйтеся, навіть якщо ви потрапили у вир (необхідно набрати побільше повітря в легені, зануритися у воду і, зробивши сильний ривок убік, спливати);
- у водоймах із великою кількістю водоростей намагайтеся плисти поблизу самої поверхні води.

Забороняється плавати на надувних матрацах, автомобільних камерах і надувних іграшках;

- не допускайте пустощів на воді : не слід підпливати під тих, хто купається, хапати їх за ноги, «топити», подавати не правдиві сигнали про допомогу та ін.;

- купання не повинне проходити на самоті;
- не наближайтеся до суден, човнів і катерів, які пропливають поблизу;
- у разі виявлення потопуючого слід негайно викликати рятувальників;
- взимку на водоймі не ступайте на тонку кригу.

Порушення цих правил є головною причиною загибелі людей на воді.

5.2 Правила безпечної поведінки при мандрівці до лісу:

- перед мандрівкою до лісу треба повідомити близьких;
- в ліс треба ходити групою;
- для мандрівки слід підібрати зручний одяг та взуття, взяти з собою питну воду та засоби мобільного зв'язку;
- не слід заглиблюватися у глибину лісу, при пересуванні по лісу треба ставити мітки;
- не слід залишати вогнище без догляду;
- під час грози не ховайтесь під високими деревами та не залишайтеся на відкритій галявині, бо блискавка вдаряє у найвище місце;
- не слід пити воду з річок та озер і вживати лісові ягоди та гриби (запобігайте отруєння).

5.3 Безпека при спортивних іграх:

- під час проведення ігор слід користуватися спеціальним спортивним одягом та спортивним взуттям, яке відповідає виду спорту (проводити ігри без спортивного одягу і спортивного взуття не дозволяється);
- давати навантаження на м'язи слід поступово з метою запобігання травмам;
- під час ігор треба виконувати вказівки тренера або судді, дотримуватись встановлених правил;
- на спортивних спорудах слід мати аптечку (на відкритих спортивних майданчиках - переносну аптечку) з набором медикаментів та перев'язувальних засобів.

У разі травмування, перегрівів, обмороження, укусів тварин та комах та ін. надати першу (до лікарську) допомогу потерпілим та негайно викликати медичну допомогу.

Начальник відділу БЖД

Олег КОРОТКОВ

ПОГОДЖЕНО:

Інженер I категорії з пожежної безпеки

Георгій ВАЛЕНКО

Начальник юридичного відділу _____

Юлія МОЛЧАНОВА

